СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 20. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 26 січня 1933. VOL. XLI. No. 20. Jersey City, N. J., Thursday, January 26, 1933. THREE CENTS.

В СЕНАТІ ДЕБАТУЮТЬ НАД ІНФЛЯЦІЄЮ

ВАШИНҐТОН. — Перший раз прийшло в сенаті до серіозної дискусії над інфляцією. Сталося це зприводу законопроєкту впровадження срібла в американську монетарну систему.

Інший проєкт змагав до обнижения золотої вартости доляра. А всі ті проєкти мали на меті збільшити грошевий оборот, обнизити вартість гроша й піднести ціни на товари.

Проєкти перепали 58 голосами проти 18.

Найбільше говорив проти небезпеки інфляції сенатор Рід. Він казав, що інфляція є нічим іншим, а тільки „крадіжю", бо „обкрадається одну верству населення на користь другої". Він теж остерігав край перед хаосом, який може принести інфляція.

ДВЕРІ ВІДЧИНЕНІ ДЛЯ ДОВЖНИКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту Стимсон повідомив представників Італії, Литви і Чехословаччини, що можуть вислати до Вашинґтону відпоручників для навязання переговорів у справі воєнних довгів.

ВИСЛУХАЄ Й ІНШІ ДЕРЖАВИ.

ВОРМ СПРІНҐС. — Нововибраний президент, Френклин Рузвелт, заявив, що є обовязком вірителя вислухати довжника. Тому всі держави-довжники можуть представити Америці свої домагання в справі ревізії довгів.

ХОЧУТЬ ВІДВЕРНУТИ ВІЙНУ МІЖ КОЛЬОМБІЄЮ І ПЕРУ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту Стимсон запросив представників Великої Британії, Японії й Франції на наради в справі воєнного конфлікту, який вибухнув знову між републиками Перу і Кольомбія зприводу Летиції.

Зібрані на наради представляють тих, що підписали договір Келоґа-Бріяна, який ставить війну поза законом. Отсей договір підписали теж Перу і Кольомбія. Тепер Кольомбія звернулася до вашинґтонського уряду з проханням інтервенції зприводу атаків Перу на її територію.

Летиція, за яку іде спір, це мала місцевість, положена в горішнім бігу ріки Амазонки.

НОВЕ ВЕТО ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер заложив вето над конгресовим проєктом про податкові звороти. Згідно з проєктом оті звороти мав би контролювати конґрес. Президент каже, що запроєктована конґресом зміна розділює призбирані через ту зміну фонди на допомогу жертвам безробіття. І тому йому жаль закладати вето, але він змушений до цього, бо поступовання конґресу не є конституційне.

Вето президента вдержалося, бо не було проти нього приписаної у таких випадках більшости двох третин голосуючих.

НЕ БУДУТЬ КОНТРОЛЮВАТИ ЛІКАРІВ ЩОДО АЛЬКОГОЛЮ.

ВАШИНҐТОН. — В законопроєкті про впровадження ліпшого пива і вина буде теж внесений проєкт знесення тих обмежень, які наложено на лікарів у справі приписування хорим алькоголю. Судейський конґресовий підкомітет дав згоду на усунення усіх тих обмежень. Згідно з тим, лікарі будуть могли приписувати хорим скільки схочуть алькоголю, горівки чи вина, і як часто схочуть, і не будуть обовязані виявляти назвиш хорих, ні скількости алькоголю, яку їм приписують.

ОГРАБИЛИ 10 АВТОМОБІЛІВ.

МЕКСИКО СІТИ. — Яких 20 миль від міста бандити задержали на дорозі 10 автомобілів і ограбили подорожних з грошей та дорогоцінностей і забрали їм увесь багаж. Один з бандитів згинув.

ВЯЗНІ НЕ ВІДЧУВАЮТЬ — КРІЗИ.

ОЛБАНІ. — В цілім світі безробіття і промислова кріза, недобори і банкротства. Але в славній тюрмі Сінґ Сінґ того не видно. Ріжні галузи промислу, якими займається вязні, принесли в минулім році чистого доходу на суму $258,593.

З ПОЛЯ ВІЙНИ ЗА ЧАКО.

БУЕНОС АЙРЕС. — Боротьба за малу територію Чако стає чимраз завзятішою.

В останніх наступах Параґвайці втратили 1,500 убитих і 2,000 ранених, а Болівійці втратили в боях минулої суботи, неділі і понеділка по 1,000 жовнірів денно.

Болівія посувається поволі вперед і здобуває одну твердиню за другою.

НЕ ДОПУСКАЮТЬ ЖИДІВСЬКОЇ ГАЗЕТИ ДО ПОЛЬЩІ.

НЮ ЙОРК. — Джекоб Фішерман, завідувач жидівського щоденника „Ди Джуіш Морнінґ Джорнел", подає, що Польща не допускає цеї газети за те, що вона містила звідомлення про знущання над Жидами у Львові. Львівська поліція домагалася, щоби це було заперечене, а коли цього газета не зробила, її тепер конфіскують.

УКРАЇНСЬКА ВИСТАВА ҐРАФІКИ.

В перших днях лютого Український Науковий Інститут у Берліні відкриває виставу української ґрафіки з відділами державного, книжкового та вільного ґрафічного мистецтва. Місце, яке займає наша ґрафіка в крузі інших народів, ручить за те, що серед серіозних мистецьких кол Берліна мистецтво України викличе небуваке зацікавлення, тимбільше, що й льокаль під виставу є одним з найбільше пошукуваних у Берліні (саля Державної Мистецької Бібліотеки). Крім ґрафіки модерної добре заступлена також ґрафіка старшої доби (Василь Кричевський, Нарбут) завдяки тому, що деякі власники колекцій дали свої збірки на час вистави до диспозиції Інституту. Мистецький провід вистави спочиває в руках професора Д. Антоновича.

ВБИВСТВО ПОЛІЦІЯНТА.

Підчас забави, що відбувалася в „Народнім Домі" в Могильниці коло Теребовлі, побили важко поліціянта Романовського. Перевезений до шпиталю в Чорткові, поліціянт помер. Як підозрілих у побиттю поліціянта арештовано Антона і Гриця Хомів. Причиною їх вчинку були правдоподібно особисті порахунки.

КОРОТКЕ ПОДРУЖЕ ЩАСТЯ.

У селі Ванівцях (пов. Самбір) скоїлася жахлива трагедія. Мешканець цього села, М. Сарахман, вбив свою 21-літню дружину Анну, з якою повінчався перед 9 днями. Труп Анни знайдено в стодолі під соломою. Сарахмана арештовано і він стане перед наглим судом. Вбивство дружини після 9-денного спільного пожиття викликало велике враження.

СЛОВАКИ ВТІКАЮТЬ З МАДЯРЩИНИ.

В Мадярщині є сильні острови словацького населення, а особливо в Бекешчабі й околиці. Тим Словакам Мадяри не то що не дали ані одної школи, але почали переслідувати всякі прояви культурного життя. Словацький театр вже перед роком вніс прохання про дозвіл дати кілька вистав, також хор словацьких учителів вніс просьбу до мадярського культусміністра про уділення дозволу заспівати своїм братам. Мадяри відповіди не дали, а почали переслідувати всіх словацьких діячів. І так на днях з Бекешчаби прибув утікач Ян Гибський. Гибський говорить про велике насильство й утиски словацького народу в Мадярщині, котрі ніяк не годяться з поняттями гуманности і цивілізації XX. віку.

ВТІКАЮТЬ З БОЛЬШЕВИЦЬКОГО РАЮ.

На відтинку Маневичі, у виленському воєвідстві, стежа КОП-у затримала групу селян в числі 11, які втікли на терен польської держави з Совітів. Вони були заняті при фортифікаційних роботах на большевицькому боці і, користаючи з неуваги стражників, втікли. Збігці заявили, що працювали при будові стратеґічного шляху і в складі вибухових матеріялів на самому кордоні. Цю працю виконували вони під примусом.

УКРАЇНСЬКА РАДІО-ПРОГРАМА В БОФАЛО, Н. Й.

Український Національний Хор „Бандурист" української православної церкви під орудою о. С. Мусійчука в Бофало, Н. Й., відспіває півгодинний концерт народних пісень зі стації: **W. K. B. W., в суботу, дня 28. січня 1933 р., від год. 4 до 4.30 пополудні.**

В програму входять пісні: Боже великий, єдиний — Стеценка; Верховина — Лисенка; Човник хитається — Ярославенка; Та орав мужик — Кошиця; Видиш, брате мій — М. Гайворонського; Їхав стрілець — М. Гайворонського; Почаївська Матір Божа (Ой, зійшла зоря) — М. Леонтовича; Гей у мене був коника (мужеський хор); Ой пряду, пряду — Кошиця і На городі калинонька (з драми „Ой не ходи Грицю").

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ В КОШИЦЯХ.

Кошицьке співацьке товариство „Глагол" улаштувало в листопаді репрезентаційний концерт у великій салі Шалькгазу під діріґентурою п. Й. Зиха. В програмі були також українські народні пісні: „Верховино", „Крилець", і „Дівча в сінях стояло" в гармонізації п. Е. Рісса. Українські пісні зробили на численних слухачів велике враження. Зокрема вирізнювалося в пісні „Верховино" баритонове сольо Українця О. Яроша, котрого мягкий, мелянхолійний голос дуже добре надається до відтворювання українських пісень з їх своєрідним характером і нюансами, яких не може як слід віддати жаден чужий голос.

ФАШИСТІВСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ В КОМУНІСТИЧНОМУ ОСЕРЕДКУ.

В Берліні відбулася велика демонстрація фашистівських ударних воєнних дружин. Демонстрація була з нагоди відкриття памятника на могилі молодого гітлерівця, вбитого противниками фашистів. Підчас переходу демонстрації через площу, що є центром комуністичної активности, комуністи старалися перешкодити демонстрації. В бійці поранено 35 осіб, а 80 арештовано.

ПОЛЬСЬКЕ ДЕРЕВО ДАРОМ ДЛЯ ЗАГРАНИЦІ.

До яких абсурдів доводить демпінґ, на це вказує ось-такий факт: оферту державних лісів Польщі приняли бельґійські залізниці тому, що була найнижче скалькульована. Показується, що добута ціна покриває лише кошти праці і транспорту дерева. Сам сирівець відданий даром. За таку ціну оголюють з лісів наші карпатські верхи.

ЧИ ТАК ПОВИННО БУТИ?

В селі Боднарові коло Станиславова існує вже від кількох літ кооперативна молочарня. Пять років ведуть кооператори боротьбу за змонополізування доставы молока до кооперативи. Одначе, на жаль, місцевий парох о. Юліян Кочержук, що не вважає за відповідне працювати в місцевих товариствах, доставляє молоко до найзавзятішого ворога кооперативної молочарні, Якуба Ціммермана, хоч Жид не дає вищої ціни, як кооператива. Те саме робить і о. Бабяк із Бриня. Ці факти впливають дуже деморалізуючо на селян.

1000 МАРОК ПРИЧИНОЮ САМОГУБСТВА.

В Берліні застрілився 31-літній урядовець німецького Банку, Кнайке. При кінці вересня м. р. він дав одному з післанців 1000 марок до передачі третій особі, а післанець ці гроші вкрав. І хоч урядовшеви стягали тих 1000 марок місячними ратами з платні, він так взяв собі цю справу до серця, що з тої причини відобрав собі життя.

ФРОЙД ПРИГОТОВЛЯЄ НОВИЙ ТВІР.

Віденський учений Сіґмунд Фройд, основник окремої ділянки психольоґії, званої „психоаналізою", підготовляє нову книжку. Він має 76 літ і після довшої недуги хотів би ще перед смертю спростувати деякі пункти своєї теорії. Багато вчених роблять Фройдови закид, що він зводить усі сни до чисто сексуальних спонук; інші твердять, що його тез не можна науково перевірити. Фройд наведе у своїй новій студії чималу низку експериментів, зроблених іншими вченими на доказ, як символіка снів може стати засобом для лікарської діягнози і як снів можна вжити при лікуванні деяких психічних недуг. Сни, згідно з теорією Фройда, є здійсненням наших притаєних бажань. Відомо, яку велику ролю грали сни у старовині. Хоч міліони людей щоденно мають сонні марева, наука від століть не вміла використати цього величезного матеріялу для своїх цілей. Небувалий успіх теорій Фройда можна подекуди розяснити тим, що він звернув увагу на цю так мало використану ділянку дослідів.

ГАРАКІРІ КОСОЮ.

В одному селі на Виленщині трапився такий випадок, що один селянин внаслідок поганої матеріяльної ситуації перетяв собі косою живіт, опісля ще перед утратою притомности підпалив свою стодолу й згорів у ній разом з інвентарем.

ЗАГАДОЧНЕ ДУШОГУБСТВО.

В стодолі Павла Гноя в Гайворонці, пов. Підгайці, знайдено його 18-літнього сина Володимира. По переслуханню свідків і лікарської секції виявилося, що родичі перед тим днем в немилосердний спосіб його катували за здогадну крадіж збіжжа, а лікар запевнив, що його удушено. Родичів і брата арештовано і відставлено до судових арештів в Підгайцях. Підозрілий у душогубстві батько 18-морговий господар і інвалід з австрійської війни, що побирає ренту в сумі 100 зол. місячно.

СВЯЩЕНИК ОБМАНЕЦЬ.

У Варшаві жив засуспендований польський священик Бочковський. Коли він вимельдувався відтам, стали допитуватися за ним ріжні люди. Виявилося, що то пошкодовані, які впали жертвою ріжних бюр посередництва праці. Ті бюра до заключування умов брали собі до помочі о. Бочковського, щоби його особа переконала легкодушних, що напевно дістануть працю. О. Бочковський впевняв там клієнтів, що дістануть добрі посади та брав від них гроші. За о. Бочковським розписали стежні листи.

РОЗСТРІЛИ ЗА НЕДОСІВ НА КУБАНІ

КОМУНІСТИЧНА ВЛАДА ВПРОВАДЖУЄ СИСТЕМАТИЧНІ РОЗСТРІЛИ ЗА НЕВИКОНАННЯ НАСЕЛЕННЯМ ЇЇ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИХ ПЛЯНІВ.

МОСКВА (СССР). — Вийшов черговий декрет з підписом Сталіна і Молотова про впровадження жорстокого терору проти населення північного Кавказу за невиконання ним урядової програми засіву піль. Кару смерти встановлюється тепер навіть проти тих, котрі на думку комуністичної влади будуть перешкаджати підготові весняних посівів.

Властиво радянська влада цим декретом проголосила горожанську війну всьому населенню північного Кавказу, а особливо Кубані, де після кривавого здавлення повстання й без того провадиться кривавий терор спеціяльних слідчих комісій та ріжних місцевих адміністраційних орґанізацій. Але сама комуністична влада запевнює, що горожанської війни проти населення вона не веде.

При помочі безоглядного терору проти сільського населення комуністична влата сподівається, що їй нарешті пощастить добитися більшого засіву піль і тим направити хоч трохи постійну харчову крізу, якщо майбутньому врожаєви не перешкодить стан погоди. Місцева комуністична влада також знайшлася тепер під небувалим ще тиском і терором центральної влади, тому вона буде всіми силами старатися перевести в життя політику терору, щоб задовольнити вимоги центру.

АНҐЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ МАЙЖЕ ПОВНОЇ ЛІКВІДАЦІЇ БОРГІВ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Канцлер державної скарбниці, Чемберлейн, на обіді торговельної палати заявив, що Анґлія буде домагатися від Америки скорошого й остаточного вирішення справи міжнародніх боргів. Анґлія буде стояти на тому, що ця справа має бути полагоджена разом відносно всіх держав, що довгують Америці, а також у звязку з німецькими репараціями.

Чемберлейн заявив, що остаточна сума сплат боргів Америці ріжними державами має бути встановлена в таких розмірах, щоб ці борги можна було сплачувати, не вертаючись знову до стягання з Німеччини репарацій.

В ІРЛЯНДІЇ ВИБОРИ ЗАКІНЧЕНІ.

ДУБЛІН (Ірляндія). — Голосування підчас парляментарних виборів у цілій Ірляндії несподівано відбулося спокійно. Висліди виборів ще не відомі, бо підрахунок голосів потреває кілька днів.

ВБИЛИ ЧОТИРОХ ДЕМОНСТРАНТІВ.

АТЕНИ (Греція). — В місті Настя робітництво врядило демонстрацію проти високих податків на споживачів, при купівлі ними засобів поживи. Поліція стріляла в демонстрантів і чотирох убила, а кількох поранила.

Уряд зарядив слідство в цій справі й вже арештовано посадника міста та кількох радних, що дали наказ стріляти в демонстрантів. Разом з тим уряд поспішно зніс той податок.

БУВШИЙ ДИКТАТОР МАНДЖУРІЇ УСТУПИТЬ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Молодий маршал Ченґ Гсіо-Ліанґ, що був диктатором Манджурії, а тепер є головним командантом всіх китайських військ на півночі Китаю, приневолений уступити зі свого становища. Його невдачі в боротьбі з Японцями взагалі, а зокрема в провінції Джеґол та біля китайського муру, викликали гостре незадоволення серед Китайців.

Уступлення Ченґа з його становища значно полекшить нанкінському китайському урядови розпочати переговори з Японцями. До таких переговорів, щоби полагодити китайсько-японський конфлікт безпосередньо самими Китайцями та Японцями, тепер все більше схиляються китайські лідери, а Японія нераз висловлювала в цьому напрямку своє бажання. Китай уже не має ніяких надій на поміч Ліґи Націй.

КИТАЙ ПІДПИСУЄ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР З РОСІЄЮ.

ТОКІО (Японія). — Місцева преса подає, що Китай підписав з Росією торговельний договір. На підставі цього договору буде утворена спеціяльна торговельна комісія, до складу якої мають увійти пять Китайців та три Москалі.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПРОФЕСОРА ЖИДА.

БРЕСЛЯВ (Німеччина). — Після кількох тижнів перерви професор Кон знову почав викладати право в місцевому університеті. Але німецькі студенти націоналісти стріли його ворожою демонстрацією, а на лекції кинули газову бомбу. Коли студентські демонстрації набрали бурхливих форм, заряд університету закликав поліцію, щоб вона привернула порядок.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1858.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ІНФЛЯЦІЯ

Хто читає Герстові часописи, цей завважить, що від довгого часу ведеться там постійна кампанія за пущення в рух нових міліярдів державних банкнотів, які мали би причинитися до того, що лекше булоб набути гріш і дістати кредити, та що купча сила зрослаб, а з нею піднеслаcяб і продукція. Рахують далі, що вартість теперішнього доляра зменшиться, але зате піднеслисяб ціни на товари. Отсе є та інфляція, від якої ждуть ратунку від депресії.

Все те звучить на перший погляд дуже просто й ясно. І якби це було зроблене перед двома роками, то можливо, що навіть було би здержало ті розміри, до яких зросла господарська криза в Америці. Але тепер, коли саме життя зачинає уже вирівнувати деякі проблєми, коли і без інфляції довги ліквідуються, цілком чи частинно, інфляція буде тільки газардовою грою. З того, що видрукують чи пустять у рух міліярди нових банкнотів і вартість доляра знижиться, ще не виходить, що зайде якась дійсна зміна в господарськім життю Америки, себто така зміна, яка розвяже дійсну проблєму: справу безробіття, контролі продукції й збуту.

Інфляція може бути навіть хвилево добрим поратунком. Але хороби, на яку слабує теперішнє господарське життя, вона не вилічить. І тому, коли вже стільки треба було витерпіти міліонам зприводу господарського безголовя, треба тепер думати про доцільніші засоби уздоровленя економічного життя.

З того боку було би далеко розумнішим, колиб уся енергія була тепер звернена на далеко практичнішу справу, яка певно принесе працю, і то негайну, міліонам безробітних, а разом з тим і принесе новий досвід на новім полі. Маємо тут на думці справу негайного введення у всій промисловости 30-дневного тижня праці. Інфляція вже нам відома з тої практики, яку мали з нею інші держави. Ніде вона не принесла нічого особливо доброго. Є це найлекший спосіб заради економічній кризі, бо вимагає тільки сильнішого пущення в рух машини до друковання банкнотів. Інфляція довела навіть до чистого хаосу, як от у Німеччині. Зате 30-дневний тиждень праці ніякого хаосу цілком певно не принесе. А на всякий випадок буде новою економічною і суспільною справою, яка може нас багато навчити. І з того вже боку буде як не поступом, то замітним дослідом у змаганнях до поліпшення господарського життя. А інфляція нічого нового не принесе. Вона тільки відтягне вирішення справи дійсної заради економічній кризі.

М. Я.

ГРІХ І ПОКУТА КОМУНІСТА РІЧИЦЬКОГО

"Ten pozór Ukrainy, że w niej [wszystko ruiny:
Jak łódź na wodzie wałami się [chwieje,
To się z Ukrainą naszą biedną [dzieje —
I gorzeje jeszcze, łódź płynie na [wodzie,
A Ukraina we krwi, że w niezgo- [dzie."

Цей вірш написав Лазар Баранович, чернигівський архиєпископ у добу Руїни, в XVII столітті, коли Україну розділили між собою Москва й Польща. Тоді то виявилась найбільша несталість Українців у боротьбі за національну незалежність. Одні стояли при Польщі, а другі при Москві й проливали братню українську кров на славу Варшави й Москви.

Лиховісна тінь минулих віків нашої історії впала чорною хмарою й на нашу добу. І тепер бачимо, як одні за інтереси Москви готові різати своїх братів, а другі тільки й бачать світла, що в варшавськім вікні.

Для тих Українців, що стоять незалежно від цих „орієнтацій" і покладаються на силу й свідомість свого власного народу, може бути втіхою хіба те, що самі „союзники" — Москва й Польща — дають **добру науку** тим Українцям, які ждуть від них добра для України. Один приклад такого річевого, практичного навчання знаходимо в комуністичних часописах Радянської України.

За часів Української Центральної Ради в 1917—1918 році був членом цього першого українського революційного парляменту Пісоцький. Належав він до української соціял-демократичної партії. В 1919 році, як на Україну насунула російська большевицька хмара, Пісоцький з деякими іншими виступив з партії й заложив нову „незалежну соціял-демократичну партію", яка визнала радянську владу. Тоді Пісоцький почав зватися Річицьким, бо з невідомих причин підписував цим іменем свої статті в „незалежницьких" ґазетах. 1920 року бачимо Пісоцького-Річицького в проводі української комуністичної партії (УКП), яка ставила собі завдання — вибороти національну незалежність для Радянської України. Після ліквідації цеї партії 1924 року бачимо Річицького в рядах „комуністичної партії большевиків України". Від того часу про своє самостійництво й „незалежництво" Річицький забув основно. Коли в 1928 році комуніст Волобуєв, сам родом Росіянин, почав домагатися для України деякої маленької самоуправи, то проти Волобуєва „випустили" **Українця** Річицького. І „мурин" зробив своє діло: він знайшов у писаннях Волобуєва стільки „ухилів" і гріхів проти комунізму, що той мусів писати „покаянне" письмо до комуністичного центрального комітету.

Але й на „самоотверженого малороса" Річицького прийшла біда. Він написав книжечку „Центральна Рада", яку видало державне видавництво в Харкові 1930 року. В цій книжці Річицький не перебирає словами для зганьблення всіх українських діячів і всіх українських політичних партій, що вели боротьбу проти московської окупації. Не був би він „порядним" комуністом, колиб не зпаплюжив також тої партії, до якої колись сам належав. Він пише: „Вже кожному ясна зрадницька, злочинна роля того еміґрантського дрантя, що десь ще животіє в експозитурі 2 відділу польського ґенерального штабу та в прихвостнях англійської контррозвідки, що має ще десь свій центральний комітет української соціял-демократичної робітничої партії". Сильні слова, нема що казати!

Але й у цій книжці Річицького комуністична московська цензура знайшла „ухили". Річицькому закидають український „націоналізм" та „шовінізм"... Авжеж! Бо він навів постанови центрального комітету комуністичної партії большевиків України з червня 1926 року. В тих постановах сказано між іншим: „Українська партійна орґанізація (комуністів-большевиків) на початку не доцінювала значіння національного питання в революційній боротьбі на Україні, а деякі товариші доходили навіть до **заперечування самого істнування української нації"**.

Тому, що Річицький нагадав про це в своїй книжці — він „шовініст"! Всі комуністичні редакції на Радянській Україні закудкудакали про „націоналіста" — Річицького. Мусів він каятись, покутувати за свій гріх. Ось той лист: — „покаянія отверзи ми двери" — що написав Річицький до редакції „Большевика України" ч. 3—4 1932 р.:

„З переоцінюванням ваги національного питання в революції я допустився націоналістичного трактування ролі кваліфікованого індустріяльного пролетаріяту на Україні, як носія русифікаторсько-кольонізаторських тенденцій... Катеґорично засуджуючи припущені мною помилки, я зобовязуюсь протягом найближчого часу піддати їх нещадній самокритиці, викрити їхнє коріння та посісти щодо них чітку партійну позицію".

Чи можна дужче, сильніше насміятися з людської гідности? Для комуніста української національности небезпечно цитувати постанови самої комуністичної партії. Словом: і перевернись — бють, і не довернись — бють.

Не так давно, а саме — року 1929 — одни комуніст Росіянин у Харкові, заявив протест проти того, що його книжку видрукували по українськи: він, бачите, не хоче дозволити, щоб хтонебудь подумав, що він — Малицький — почав писати цією „мужицькою мовою".

Хоч це безперечний вияв **московського шовінізму**, то Малицький ніде не каявся, тільки дістав догану від партії. А Річицького примусили до „самокритики" і до „викривання коріння" за те, що він нагадав про всім відомі факти: що Україну окупувала чужа російська сила, яка лише поволі почала робити деякі уступки українському культурному рухови.

ДО КРІВАВИХ ТРАҐЕДІЙ НА ДНІСТРІ

На території Румунії, головнож у прибережній смузі Дністра та в містах — Кишиневі, Тягині й Акермані (Читатеа-Альба) знаходиться кількасот українських біженців зпоза Дністра (в тому числі багато жінок та дітей), перебувають в найтяжчому стані нужди, терплячи холод, голод та всякі інші злидні.

Люди ці здебільшого сплять на голій підлозі, в неопалених помешканнях, а то й просто під небом.

Їм бракує одягу, взуття та харчів, не кажучи вже про інші людські потреби.

Український Комітет у Румунії робить усі зусилля, щоби примістити бодай частину цих нещасних земляків своїх на працю, що, при сучасній господарській кризі, удається в дуже обмеженій мірі. Крім того більшість цих людей має перейти ще через суд за перехід кордону без дозволу, а того суду треба чекати по кілька місяців, а протягом того часу люди не мають права кудись виїхати з місця, призначеного їм владою для перебування.

Отже питання з улаштуванням їх на працю ще більше ускладнюється, а люди терплять далі.

Цим звертаємося ми з гарячом закликом до всіх чулих українських сердець, а в першу чергу до жінок та матерей, прийти на допомогу нещасним нашим землякам, складаючи для них посильні жертви грішми.

Транспорт річей зпоза меж Румунії та видатки, звязані з отримуванням їх тут, перевищують вартість річей, коли би їх купити за готівку тут у Румунії. Через те зпоза меж Румунії просимо слати лише пожертви в грошах.

Віримо, що щире українське серце не відверне своєї чулости від бідуючих братів та не дасть їм упасти в останню розпуку, не дасть їм утратити віри в силу та щирість братерського почуття української людности й поза межами Великої України перебуваючої.

Жертви (хочби й найменші можна складати й посилати:

1) На імя Українського Допомогового Комітету в Румунії. Адреса:

Comitetul Ukrainian,
Hrada Delea-Veche, 45
Bucarest, IV,
Rumania, Europe.

За Український Громадсько-Допомоговий Комітет у Румунії:

Д-р Василь Трепке, голова;
Дмитро Геродот, секретар.

В. Пужак.

БОГАЧ

(Оповідання).

(3)

(Докінчення)

Невесело було в хаті Плисика від хвилі, коли син пішов з хати. Тепер стало ще гірше. Стара плакала, нарікала і вередувала, він журився. В день сновидав по обійстю і по полю, в ночи лиш обертався з боку на бік.

По одній такій неспаній ночи Плисик встав, ледви стало сіріти. Нині перший раз прийшло йому на думку, що він свого Бога що днини двічи обріхував, коли встаючи і лягаючи молився до нього і казав:

„Якоже і ми оставляєм должником нашим".

Коли нині шепчучи молитву прийшов до тих слів, зацукався і в молитві не йшов далі. В його голові виринали такі думки:

— Я тут обріхую Бога, а там син мій мабуть примирає з голоду...

Не скінчивши молитви, встав, пішов до скрині і добув ліпший одяг.

— А то на що? — спитала жінка. — В будний день до роботи?

Плисик надів на себе ліпшу свиту, в кишеню всунув кусень хліба і вийшов. Куди йде, жінці не сказав. Пішов просто до Самоти, бо надіявся, що йому там скажуть, де знайти Марка. Старий Самота сидів на земли по середині хати. Навкруги нього бігали, качалися і кричали його внучата. То ще не всі були. Троха старші вже розбіглися з хати і у хлопів були за пастухів.

— Ось що той Самота наробив, кажучи синам не женитися! — Плисик подумав, позираючи на той рій голих і виголоднілих дітей. — Кілько то вони наплодили нужди і гріха!

Старий Самота вже цілком стуманів. Сидів між дітьми і сміявся, як вони сміялись, кричав, як вони кричали, ревів, заливаючись сльозами, як вони плакали.

— Де Самотиха? — спитав Плисик.

— Хто, хто? — відповів Самота.

— Ну, та Самотиха?

— Самотиха? Самотиха? Хтож вона?

— Та твоя жінка... старий тумане!

— Ага! Так так. Вона моя жінка. То ти про неї питаєш? Щож ти від неї хочеш?

— Скажи мені, де вона?

— Хто такий: та вона?

— Та твоя жінка! Твоя стара!

— Вона? А деж би була як не тут?

— Її нема тут.

— Нема? — Самота спитав, озираючися здивований. — Як її нема в хаті, то вона хіба кудись пішла. Хі, хі, хі, кудись пішла.

Плисик подумав собі, що вона тепер ходить по жебрах. Знав, що від зідіотілого Самоти нічого не довідається, отже пішов далі. Хотів зайти аж до фабрики. Гадав, що або у фабриці знайде сина, або, як йому виповіли роботу, то може скажуть йому, куди він подіявся.

Ішов пару годин і зайшов аж до долини між двома довгими хребтами гір. Тут вже зачиналися гори. Ішов ще яку годину берегом ріки і підійшов до причілка скалистої гори, що неначе височезна башта, приліплена до якого замку, здавалася своїм шпилем потопати в хмарі. Аж така висока вона, що правда, не була. Всеж таки була багато вища ніж церкви в наших селах. Зате від церковних веж скала була гірша тим, що на кожду вежу мож без труду вилізти, а ся скала була цілком неприступна. В цілій околици ще ніхто не чув, щоби на сій скалі коли хто вже був.

Підійшовши до скали, Плисик побачив під нею гурток людей, що позадирали голови і пильно вдивлялися в шпиль скали. І Плисик підвів очи, та не побачив нічого іншого, як лиш гострий камінь. Приступив до одного і питає:

— Що там такого цікавого?

— Ще нема, та може буде, — запитаний відповів. — Один бідолаха лізе мабуть по свою смерть.

— По яку смерть?

— Пан, що має ті ліси, не знає, що з ними зробити. Йому забаглося на тій скалі поставити бляшаного сернюка. Се тому, бо то здалека буде гарно виглядати. Мабуть також на памятку, що в тих лісах раньше були серни. Він їх вже всіх вистріляв... Бачите на скалі залізну штабу? Її вмуровано там ще торік в осени. Та ніхто не знайшовся, щоби на скалу винести сернюка і примонтувати його до тої штаби. Аж тепер знайшовся такий дурак. Як лише похитнеться йому нога, або закрутиться в голові, то зуби вже ніколи не будуть його боліти. Він лізе вгору тамтим боком. О! Бачите? Виринає.

Зза скали на причілку під самим вершком виринув чорний пункт, голова і цілий чоловік з привязаним на плечах бляшаним сернюком. На тім причілку зупинився, щоби відітхнути. Постоявши хвилю, став далі спинатися по стіні, місцями майже прямовісній.

Люди здолу не бачили щербів і коріння в щербах скали, до яких він всував і на яких спирав руки й ноги. Тим то й здавалося, що він лізе як муха по гладкій шибі.

Деякі видці повідверталися або поприжмурували очі; деякі лише крадьки позирали вгору, неначе би боялися, що гострий погляд скине його в пропасть.

— Добре держиться. — шепнув один. — Вже так, як би виграв.

— Хто той божевільний? — спитав Плисик, не відвертаючи очей від вершка скали.

— Якийсь безробітний коваль, — хтось замітив. — Кажуть, що має жінку й діти, що примирають з голоду. Сарачище!

— Шляхтич добре заплатить, — замітив інший. — Купить хліба на цілий місяць.

— Я і за десять соток не поліз би — сказав перший. — Життя, хоч голодне, мені миліше.

— Ще як би я був сином такого богача, як той Плисик там в горах! — докинув третій.

— Сусе Христе! — крикнув Плисик.

Всі глянули на нього.

— Господи Боже! — Плисик додав. — Мені бачилося, що він впав.

— Він вже на горі! — Плисик знов крикнув.

Марко станув на вершку скали, здоймив капелюх, помахав ним і взявся до роботи. Відвязав сернюка, здоймив його з плечей і прикріпив до залізної штаби. Все те робив дуже обережно. Одною рукою держався штаби, ругою майстрував.

— Вітер зірвав йому капелюх з голови, — хтось крикнув. — Там вгорі мабуть дує дуже сильний вітер.

Очи всіх ішли тепер за капелюхом, несеним вітром в сторону ліса. Коли капелюх вже щез в лісі, очи всіх знов глянули на вершок скали. На скалі стояв тільки сернюк. Смільчак щез.

— Де він?! — скрикнув один.

— Він чейже мусів би зійти тою дорогою, на якій ми його бачили, коли вже підходив під вершок? — додав другий.

— А може впав поза скалу? — замітив третий.

Частина видців пустилася бігцем до скали. Між ними був також Плисик. Йому здавалося, що люди глузують собі з нього, питаючи його:

„То ти раньше не знав твого сина? Ти ним не журився, отже він тебе вже цілком не потребує".

Люди стали дертися на гору, з котрої неначе смерека виростала та скала. Коли з великим трудом вилізли на гору, окровавлена голова смільчака лежала в подолку якоїсь жінки. Вона стирала його чоло холодним листям і цілунками. Він дихав поволи та спокійно. Розплющив очи і дивився на жінку.

Старий Плисик не мав стільки сили, щоби по скалах і по зломах аж сюди зайти. Лишився на середущій терасі гори. Його сина принесли на ношах, наборзі зроблених з ялини. Батько пішов за ношами.

Шляхтич, потерпаючи, що за його небезпечні забаганки і химери люди готові робити йому збитки, післав до близького місточка чвалом післанця по лікаря. Лікар скоро завився. Казав покаліченого відставити до міста до шпиталя. Старий Плисик запротестував кажучи:

— То мій син! Він має власну хату по мені.

Марко чув се. Розплющив очи, глянув на Ганку і шепнув:

— Моя хата там, де мої діти. Мої діти там, де їх мама.

— Не так, сину! — батько заперечив. — Де ти, там твої діти. Де твої діти, там їх мама.

Марко усміхнувся і заплющив очи.

Оглянувши рани, лікар сказав, що вони не є смертельні. Додав, що недужий може в хаті вилизуватися, та се буде троха більше коштувати, бо лікар мусить до нього пару разів заглянути.

— Мій син не такий бідний, щоби не міг заплатити лікаря — Плисик відповів гордо.

Плисик забрав сина до себе. Також забрав невістку і своїх внуків. Призираючися тій невістці, старий і стара самі дивувалися, що колись були такими її ворогами. Покаялися. Хоч не цілком пізно, то таки троха запізно. Як би не упір богача, то була би ціла родина здорова. Тепер одинокий син, хоч з ран вилизався, таки лишився калікою, неспосібним до праці.

Тепер старий і стара пильнували, щоби бодай внуки виховалися в добрім здоровлю.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Dear Editor:

There is one problem that has troubled my mind for many a day. I have asked quite a few persons about this question, but much to my regret and disappointment they did not answer it to my satisfaction. Perhaps you or some one who reads the "Svoboda" will kindly take up this question and will answer it for me. He, whoever it may be, will not only ease my mind but also win my everlasting gratitude.

My question is not of great importance but it will help me to understand a few things that are not so comprehensible and clear to me just at this time. Not only that but it will aid me to comprehend the present circumstances more thoroughly. The question is as follows:

"Who is more responsible for the present depression and circumstance, the World War or the capitalists?"

Since this question has various views, I am puzled greatly. Therefore it will please me very much if some kind and inteligent person takes the trouble of answering it for me.

I thank the Svoboda for allowing me to put the question in their paper so that I may have public's opinion and views.

Most sincerily,

Mary Kusy,

Jersey City, N. J.

COOPERATION IS THE BASIS OF SUCCESS.

I for one am very pleased to find that many young Americans of Ukrainian descent are getting interested in Old Ukraine. I hope we all give a helping hand to this interest. By starting to organize together we could be sure that before long we would be proud of our accomplishments.

As it is known there are many people in America who have never heard or know very little of Ukraine. Those, however, who know of Ukraine, know her inhabitants to be peace-lovering and law-abiding citizens, who had the misfortune to fell into the hands of Russia and Poland, where they cannot have the freedom of speech and press, where they are slowly losing even the rights to teach the Ukrainian tongue in their schools, and that while this is going on the supposed-to-be civilized World looks on with open eyes on the barbarian tactics used by these countries on Ukraine and pretends not to see them.

If Ukraine had an independent government of the people, by the people and for the people, it would rise as one of the greatest countries of Europe and she would know how to defend herself against her enemies. Now, that she is not independent, we, young Ukrainians, should organize. We need organizations not only for the purpose of trying to free Ukraine but to get people to know Ukraine. The younger generation of Ukrainian descent can accomplish this in various ways. We may even do this by organizing baseball teams, football teams and many other favorite sports of boys and girls. If we fight hard to receive a reputation of being fighters. Let us show the sportsmanship that we have in us inherited from our Cossack ancestors.

That is why I beleive that we should start to organize clubs in every city. Let us get a group who would pledge themselves to go to their local Ukrainian National Association and try to get their cooperation to bring these clubs to a success. So come on, young Ukrainians, such as Mary Hajoway and others! Let us start to organize and I beleive the "Svoboda" will cooperate with us and will print any news of our organization once we are started and the cooperation of the Ukrainian National Association and of the help of every Mother and Father we may be sure.

I will be very pleased if other boys and girls will send me letters from this city and other cities and give their conception of going about in organizing these clubs. For "in union there is strength."

William Senenko,

23-65 31st Street,

Astoria, Long Island City, N. Y.

НАША МОВА Й МИ.

Було би цікавим знати, скільки читачів зрозуміли ті всі латинські, грецькі чи які там інші чужі слова, якими переповнена стаття п. Ляховича „Церква й ми", що її друковано в „Свободі". Не хочу тих усіх слів вичисляти, бо це завело би нас задалеко. Тільки підчеркну, що отсе так виглядає рідна мова, якої часто вживають деякі наші образовані інтелігенти в старому краю, як також і тут на еміграції.

Звичайно наша інтелігенція в старому краю критикує своїх братів тут в Америці, що в розговорі уживають багато англійських слів, так, що рідна мова перемінюється тут на якийсь жаргон. І дійсно, ми в Америці, називаємо різні річи виключно лише англійською мовою, хотяй по правді це зайве, бо ми маємо свої назви на кожну річ в своїй мові.

Всеж таки для тутешньої імміграції є це більше простиме, з огляду на це, що майже кожний є окружений людьми, які говорять по англійськи і тому часто не по волі уживається англійських слів. Одначе ці тутешні імігранти, коли дещо пишуть до часописів, то стараються писати хотяй простою, але за це чистою українською мовою. І ніде ми не читали дописів наших емігрантів, писаних напів англійськими словами, як це роблять деякі краєві інтелігенти, які вживають дуже багато мертвих латинських чи інших чужих слів.

Для людини, яка посідає деяке образування, таке засмічування нашої мови є непростиме. Бо замісць нашу мову направляти і її удосконалювати, вони уживають часто багато високопарних слів, які для пересічного читача зовсім незрозумілі.

Що булоб з нашими часописами, коли б наші редактори замісць українських слів уживали лише слова латинські і грецькі? Ми маємо редакторів, які знають латину і грецку, одначе вони в своїх редакційних статтях уважають на те, щоби писати чистою українською мовою. Що булоб з нашою літературою чи наукою, коли б наші письменники чи вчені вживали замісць своєї мови таку вавилонську мову, якою написана стаття „Церква й ми"?

Пригадую собі один випадок, який мав місце в мойому родинному селі ще перед війною. Один селянин вислав свойого сина до перемиської ґімназії і старався з останнього, щоби дати синови вище образування. Ну, і вкінці син по кількох літах набув це образування. Одного разу батько дістав листа від свого сина, та ніяк не міг його розібрати. Зразу батько гордився тим, що син його написав по дуже вченому і тому пішов з листом до місцевого учителя, щоб той йому перечитав і пояснив. Учитель перечитав листа, бо був писаний по українськи, одначе й він мало що розумів, бо в листі було багато слів латинських і грецьких, а учитель цих мов не вчився, тому відіслав селянина до священика. Священик перечитав і пояснив батькови дещо більше, але не все, бо в листі крім латини і греки були ще слова французькі, яких священик не розумів. (Французьку мову вчили по ґімназіях не обовязково). Тому священик відіслав селянина з листом до міста до одного адвоката, якого жінка знала по французьки, і аж тоді міг бідний батько довідатись, що властиво написав його високовчений син.

Оттаке пригадалося мені, як я перечитав статтю „Церква й ми".

Юліян Варанюк,

Нюарк, Н. Дж.

ПРО КОНВЕНЦІЙНИХ ДЕЛЕҐАТІВ.

Як довголітній Союзовець і бувший конвенційний делеґат, мушу признати слушними завваги гром. Б. Яворського, поміщені в ч. 14 „Свободи" щодо вибору делеґатів на Конвенцію нашої організації.

Треба мати відвагу сказати собі правду в очі, якщо хочемо, щоби У. Н. Союз зростав, а члени ставали свідомішими. Не треба вибирати делеґатом того, що не є обзнакомлений з організаційною працею. Бо з такого делеґата, що вийшов тільки завдяки голосам кумів і шваґрів, а не задля заслуг і знання, пожитку нема. Це тільки матеріял на тих делеґатів, що замісць бути на нарадах, пересиджують конвенційні наради в кімнаті до курення, що, як сидять на галі, то дрімають, або ведуть балачки між собою, що ніколи не слідять за тим, про що йде мова, і як забирають слово, то говорять не до ладу, або про те, що вже вирішено.

Хто був на Конвенції, той добре знає, якою колодою є такі делеґати. Вони тільки спинюють хід нарад. Вони теж є добрим матеріялом до різних інтриґ. Хто не працював для організації у відділі, хто інтригував у відділі, підкопував повагу відділових урядників, цей буде тесаме робити і на Конвенції.

На мою думку, розумно вибирати тільки тих, що вже довго працювали в організації, були чи є відділовими урядниками і дали доказ своєю працею у відділі, що їм добро організації лежить дійсно на серці.

А. Патра.

НЕ ВИБИРАЙМО ТИХ, ЩО НЕ ДБАЮТЬ ЗА У. Н. СОЮЗ.

Одні їдуть на Конвенцію із щирим бажанням піднести У. Н. Союз, а другі, щоби його знищити. До тих останніх належать товариші п. Питляра. Памятаймо, що Питлярів є більше. Тепер вони намагаються на всі лади дістатись на Конвенцію, а ми покриємо себе вічним соромом, як ще тепер пішлемо на Конвенцію московських наймитів.

І не треба нам таких делеґатів, що тільки думають про те, щоби заощадити кілька долярів на дієтах і принести „заробок" жінці. Такі делеґати звичайно ніякого справоздання по Конвенції у відділі не здають. Кажуть, що все буде в газеті.

Конвенція ухвалює зміни в статуті організації. Тому не вибираймо таких, що не розуміють цього важного завдання і легковажать собі статути і такі ухвали, за які самі голосують.

Г. Тимчій.

Лікар: Як ви могли так обїстися флячками, щоби аж розхоруватися?!

Хорий: Бо бачите, пане докторе, це була улюблена страва моеї небіжки жінки, а вчора були роковини її смерти.

НАГЛИЙ СУД.

(12)

І сталось таке, якого я в життю ще не бачив: один другого взяв під руку. Вони стояли на горбочку так, що їх було видно понад людьми. Тоді той вищий промовив: „Ми є члени української організації. Ми вмираємо за Україну. Як ви так будете воювати, то України ніколи не будете мати".

(В тім моменті Данилишин вибухає плачем. Стискає кулаки, закусує зуби. Намагається заховати рівновагу, але це нічого не помагає. Атак судорогів треває до кінця розправи. Білас, який сидить побіч, кладе його голову на рамя та руками обіймає, цілує й успокоює. Приносять воду. — Данилишин пє).

А о. Кіндій продовжує: Тому, що вони стояли близько мене і трималися оба за руки, я чув, як один до другого шепнув: „Тепер поцілуймося". Оба поцілувалися.

Я не є неспокійної вдачі — продовжував о. Кіндій — вмію запанувати над собою. Але та хвилина, коли люди стояли з дручками, а вони на горбку, пригадала мені, що так мусіло бути тоді, як на Голгофті Христа розпинали.

Люди похилили голови і не знали, що робити. А тимчасом надійшла поліція і їх забрала...

Прокур: Коли ви довідалися про напад?

о. Кіндій відповідає, котрого дня.

Предс.: Скажіть нам, чи ви довідалися про напад перед чи по тій сцені?

о. Кіндій: День або два дні після того.

О. Кіндій відходить. На лаві оборонців і на салі обтирають люди сльози. Та сцена потрясла всіми. Данилишин вертається до рівноваги і говорить до оборонців, які до нього приступили: "Не думайте, що я за себе плакав!"

Предсідник відрочує в 9-тій год. вечера розправу до наступного дня рано.

Четвертий день розправи.

Вівторок, 20. грудня.

По вчорашній розправі настрій незвичайно піднесений. Нині має зізнавати надкомісар Петрі, який подасть перебіг погоні і поліційних доходжень.

Год. 8.55. Впроваджують підсудних. Данилишин вже знову спокійний і погідний.

У год. 9.20 входить трибунал. Предсідник відчитує постанову трибуналу: 1) відмовити внескови оборони, щоби Мотику піддати психоаналізі, а вираз гіпноза, вжитий Мотикою, слід розуміти так, що він ділав на приказ ОУН, як її член, навіть проти своєї волі.

2) Допустити до відчитання зізнань Василя Біласа, зложених у слідстві.

3) Допустити доказ з вислідку ревізії в хаті Анни Крамар.

4) Відмовити внескови прокуратора переслухати свідка Мидленя.

Свідки з Вериня.

Свідок Мелетій Яців, літ 23, з Вериня, робітник, грек.-кат., запризяжений зізнає, що дня 1. 12. був у лісі, де збирав листя. Нагло почув стріли. Цікавий, покинув мішок і пішов у напрямі стрілів та побачив двох мущин. Вищий з них мав 2 револьвери, нижчий один. Коли свідок зближився до них, тоді нижчий сказав до вищого: "стріляй". Свідок ударив вищого граблями по руках і револьвери випали йому з рук. Один був порожній, у другому були ще набої. За хвилю тих мущин зловили. Після того свідок пішов до дому. Свідок обох підсудних (Данилишина й Біласа) пізнає.

Прокур.: Звідки взявся там священик?

Свідок: Не знаю.

Свідок Іван Бовдур, літ 36, грек.- кат., громадський секретар у Розвадові, присягає і зізнає по польськи, що дня 1. 12. біля 10-тої години повідомив його один залізничник, що недалеко є двох чоловіків, яких слідять. Свідок дійсно побачив їх, як ішли в напрямі громадського будинку. На запит свідка, вищий почав стріляти, а опісля оба почали втікати. Дальше оповідає свідок про погоню за втікачами. Пізнає Данилишина й Біласа. Хто з них стріляв до Андрухова, свідок не бачив.

Данилишин: А чи ви стріляли до нас?

Свідок: Так.

Прокур.: Чи в хвилі, як їх зловили, ви були там?

Свідок: Так.

Знов священик.

Прокур.: Чи священик вже там був?

Свідок: Так.

Прокур.: А звідки він там взявся?

Свідок.: Він місцевий, отже скорше міг там прийти.

Д-р Старосольський: Чи крім вас ще хтось там стріляв?

Свідок: Залізничник і Дембіцький.

Д-р Марітчак: А в якім місці ви стояли, як стріляли?

Свідок Над рікою на валі.

Прокур.: А як до вас стріляли під громадським урядом, ви були укриті?

Свідок: Так.

Д-р Глушкевич: Чи ви рішучо твердите, що напасники перші стріляли?

Свідок: Не знаю.

Свідок Станислав Карасіньський, літ 21, рим.-кат, мешканець у Миколаєві, запризяжений зізнає, що був при службі на залізниці. Дня 1. 12. ішов на снідання і побачив двох підозрілих чоловіків, що йшли залізничим тором. Коли вони були біля семафору й хотіли перейти поперек залізничого шляху, свідок звернув їм увагу, що залізничим шляхом не можна йти. Вони зійшли і пішли в сторону села. Надійшов „бандмайстер", якому свідок сказав, що бачив. Вони оба пішли до громадського уряду, де сказали секретареви, щоби обох тих чоловіків вилеґітимував. На запит секретаря чоловіки почали стріляти, а коли побачили свідка з обома мущинами за своїми плечима, почали стріляти в їхньому напрямі, а опісля втікали. Свідок спільно з Андруховом почав їх здоганяти. В тому моменті впав стріл і Андрухів звалився на землю. Котрий з утікачів стріляв, свідок не знає.

Дальше свідок зізнає про те, як виглядала погоня і зловлення втікачів.

Д-р Шухевич: Чи ви стріляли до втікачів?

Свідок Так.

Д-р Шухевич: А з чого ви стріляли?

Свідок: З революльвера.

Прокур.: Чи Андрухів стріляв?

Свідок: Ні.

(Дальше буде)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Звідомлення Українського Виставового Комітету.

Український Виставовий Комітет у Ню Йорку отримав дотепер грошеві датки на поміч Українській Виставі в Шікаґо від слідуючих організацій: Товариство Дністер, разом з датками членів $40.55, Відділ 204 У. Н. Союза разом з датками членів $30, Братство св. Андрія $25, Тов. Просвіта $15, Тов. Зоря $10, Укр. православна церква $10, і Січ ім. Богдана Хмельницького $10.

Дальше на руки Комітету зложили свої датки слідуючі бизнесмени: по $5: С. Ковбаснюк, І. Кальба, С. Калинович, В. Лазута, М. Макарчук, Г. Калинович, і В. Мандзій; Н. Гладун $3; по $2: В. Кацюбей, М. Микитович, В. Ґораль, Д. Польний і М. Баран; Л. Маґтон $1.50; по $1: Н. Ділов, Н. Гуляґроцький, Ф. Осецький, М. Ямка, Т. Кіх, А. Галів, П. Гринишин, М. Койт, М. Бойчук, І. Б., А. Міґоцький, Б. Ситників, І. Паликій, П. Вареница, М. Закалик, А. Волошин, І Гордицький.

Отже загальна сума від організацій і поодиноких бизнесменів виносила $207.05, яку вислано до Українського Виставового Комітету в Шікаґо.

При тій нагоді Комітет звертається з просьбою ще до тих місцевих організацій, які дотепер не зложили ніякого датку, щоб вони як найскорше перевели поміж своїми членами збірки, та зібрані гроші передали на руки місцевого Комітету, або вислали впрост до Комітету в Шікаґо.

За Укр. Виставовий Комітет у Ню Йорку:

Д. Галичин, секр.

СКРЕНТОН, ПА.

Листопадове Свято.

Скрентонська громада віддала пошану поляглим борцям за волю України, улаштувавши в неділю, дня 20. листопада м. р., свято. В українській православній церкві св. Михайла було відправлено панахиду, а в четвер, дня 24. листопада м. р., відбувся святочний концерт. Уряджениям свята занялися уряд парохії: п. В. Тарас, М. Волощук, п. Мрикало, з місцевим парохом о. М. Підгорецьким.

Концертову програму виконав місцевий церковний хор під проводом свого диріґента. Святочну промову виголосив о. М. Підгорецький, взиваючи всіх до творчої праці та до підготовання нового революційного зриву.

Гроші зі свята в сумі $10 вислано на боєвий фонд через Обєднання.

Учасник Свята.

CHESTER, PA.

Social Activities Among the Youth.

The members of the Ukrainian American Girl's Social Club held their yearly meeting January 1st, 1933, in the club rooms of Ukrainian American National Home, with president Miss Mary Voke in chair.

We have discussed important busines matters and also elected new officers for the ensuing year. They are: Pres. Miss Mary Lebiszczak; Vice Pres. Miss Pauline Bringelewicz; Financial Sec. Miss Katheryn Voke; Rec. Sec. Miss Julia Yaworsky; Tres. Miss Lilian Braus; Ass. Tres. Miss Anna Panko.

We didn't have many activities last year as it is our first year. I am glad to say we held a couple of dances and other entertainments which proved successful and the proceeds were donated towards the Ukrainian Hall. We also have donated a few dollars to help to organize a Ukrainian-American Library and a check of $25.00 for the purpose of building a Ukrainian Church.

We have organized a basketball team, with stars from local high school and colleges such as Olga Evans, Anna Stuts, Anna Kuryca, Katheryn Voke, Al Bobronick and others. Practicing of basketball is held twice in the gymnasium of the Ukrainian Hall. Miss Mary Voke is the booking manager. We still have a few open dates.

All the members took great interest and an active part in celebration of the thrid birthday anniversary of the Ukrainian Hall. Miss Mildred Yaworsky, a member of our club, gave a speech and introduced our club to our fathers, mothers and friends. At the closing of the celebration a banquet was rendered in the reception room of the Ukrainian Hall.

Miss Olga Stecula.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член У. Н. Союза, відділу 361, складаю сердечну подяку головним урядникам У. Н. Союза з уділення мені з фонду запомогового 75 долярів, котрі мені стали поміччю в теперішнім моїм нещастю. Також дякую місцевим урядникам за їх труд і щирість, що допомагають у моїм прикрім положенню.

Андрій Харук.

КОЛИБ ГРОШІ, ВИДАНІ НА ВІЙНУ, ВЖИТИ НА ІНШІ ЦІЛИ.

Ціла світова війна коштувала, як обчислили Французи, десять тисяч міліярдів франків. За ті гроші, кажуть Французи, можна булоб побудувати віллі для кожної сімї у Франції, Англії, Бельгії, Німеччині, Злучених Державах і Канаді, а кожна вілля вартости 100,000 франків. Крім того в кожному місті понад 200,000 мешканців можна булоб побудувати лічницю вартости 125 міліонів фр., бібліотеку тої самої вартости й університет вартости 250 міліонів франків. Можнаб було оплатити з тих грошей 125,000 професорів і стількиж лікарів. А підчас війни за ті гроші дісталося: 13 міліонів убитих, 21 міліонів ранених, калік, осліплених, отроєних газами...

Колиб люди були людьми, а не звірами...

Колиб одні народи не хотіли жити коштом других...

Колиб... можна множити в безконечність!

Але поконо це тільки побожні бажання. Замісць лічниць і університетів люди дальше будують твердині, панцирники, гармати і тюрми. І буде так доти, доки люди є такими людьми, як вони є.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Коляда на УВО.

Я ще не мав ніколи такого лиха з колядою як у минулім році. Їздячи по коляді, я зробив автом більш як 300 миль. Витратив на це три дні свят. За багато людей заручив, котрі обіцяли дати коляду, а до цього часу ще не дали. Через це гроші з коляди були стримані так довго.

Коляду з Різдва 1931 року зложили у Филаделфії: В. Гасяк $5; С. Левчук $3; по $2: М. Нисевич, П. Левицька, С. Смужинський, С. Гаврилко; по $1: А. Беднар, В. Кахнич, А. Колеський, О. Ляврук, Г. Гетман, І. Маланюк, С. Міхальчак, Д. Курко, М. Маєцький, В. Дайкий, В. Городиський, В. Коцюбинський, П. Беренюс, М. Дармограй, Г. Холявський, А. Павловська, Е. Кульчицький, С. Староста, І. Савич, С. Крутий, І. Дмитро, І. Ціпоренко; по 50 ц.: І. Крук, С. Гасяк, І. Левкович, П. Городиська, п. Дрезнар; М. Бабій 30 ц.; по 25 ц.: М. Фука, Ю. Сенюк.

Перкіоменвіл, Па., коляду зложили по $1: П. Грицай, М. Дайкий, П. Білий, С. Парастинець, Г. Гіряк, М. Дячинський, Л. Цяцяк, І. Дикан, І. Шеґда, І. Ломничук, М. Шевчук, А. Шульц; І. Парастинець 50 ц.

Найбільше прислужилася пані Гаврилко, котра брала участь у коляді. Крім п. Гаврилко колядували: Р. Смужинський, Василь Гасяк, Андрій Колеський, а крім того й інші пособляли колядувати.

Коляду в сумі $68.80 вислано через Обєднання на визвольну боротьбу.

Станислав Смужинський.

—o—

БРІДЖПОРТ, КОНН.

На інвалідів.

Бріджпортська українська парохія не забуває за Рідний Край. Всечесний о. Курило відправив 29. жовтня м. р. панахиду за поляглих українських героїв в українській церкві. Підчас панахиди зібрано на інвалідів $8, котрі вислано до краю через Обєднання.

Петро Сливинський.

ВИЛИМАНТИК, КОНН.

Жертва на Край.

Переслано через Обєднання $10 з призначенням $5 для інвалідів у Львові, а $5 для УВО. Гроші зібрано в укр. православній церкві св. ап. Петра й Павла, по відправленню панахиди по поляглих борцях за волю українського народа.

Парохіянин.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ. (53)

Rex Maxon 9-53

Джімі Блейк усів на крайчику стола й приготовився слухати оповідання Ричарда. Він з охотою закурив би папіроску, та тут не було її, бо ніхто в Німрі не знав, що таке зілля як тютюн взагалі істнує на світі. „Богун та його лицарі були в такому числі, як ми. Вони всі розташувалися на другім кінці цієї долини. Ми мали завжди з ними війну, яка припинялася лише раз на рік, коли „напередники" виходили на змагання з „назадниками", говорив Ричард.

Що це значить „напередники" й „назадники"? — запитав Блейк. „Ти ще дуже мало знаєш про лицарство й тобі треба розповідати все зпочатку", завважив сер Ричард. „Ну, слухай. Щоби тобі все пояснити, я мушу вернутися зі своїм оповіданням далеко в минувшину. Маєш терплячку слухати, то слухай". „Я готовий слухати ночами й днями цікавих казкових оповідань. Отже починай. Я слухаю", відповів Блейк.

„Король Ричард І., мій предок", почав говорити Ричард, „весною 1191 року виплив з Сицілії, щоб стрінутися з королем Франції. Він хотів умовитися з ним, як відвоювати від невірних Святу Землю. Сталося так, що два його кораблі були захоплені бурею, яка понесла їх по хвилях в іншому напрямі. Прибило їх до африканського берега, де кораблі розбилися на тріски. Командантом лицарів на цих кораблях були: лицар Богун на однім, а на другім Гобред.

„Шукаючи Єрусалиму, вони сварилися часто між собою про напрям їх пошукувань і нарешті стали ворогами. Вони прийшли в цю долину, яку Богун назвав долиною Сепульхер. Звичайно, коли хрестоносці досягли свого завдання, вони перешивали свої хрести на плащах з грудей на спину, що значило, що вони вертаються до дому. Але Гобред доказував, що це не є Свята Земля, а тому лицарі лишили хрести нашитими на грудях", говорив Ричард.